

FM: Ekonomikas izaugsme 2018. gadā sasniedz 4,8% – straujāko kāpumu septiņu gadu laikā

Publicēts: 28.02.2019.

Latvijas iekšzemes kopprodukts (IKP) 2018. gadā, salīdzinot ar 2017. gadu, ir palielinājies par 4,8%, uzrādot vēl straujāku kāpumu nekā gadu iepriekš un sasniedzot straujāko pieaugumu pēdējo septiņu gadu laikā, liecina šodien publicētie Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) dati. Par šādu strauju ekonomikas izaugsmi liecināja jau CSP pirms mēneša publiskotie dati par IKP ātro novērtējumu 2018. gada ceturtajā ceturksnī. Tagad ceturta ceturkšņa dati ir vēl nedaudz korigēti uz augšu, IKP salīdzinājumā ar 2017. gada ceturto ceturksni palielinoties par 5,1%.

"Vērtējot ekonomikas attīstību pagājušajā gadā un šā gada perspektīvas, 2018. gads Latvijas ekonomikai ir bijis ļoti veiksmīgs, pat neskatoties problēmām, kas iezīmējās atsevišķos sektoros. Tomēr 2019. gada perspektīvas vēl aizvien ir jāvērtē piesardzīgi, ņemot vērā ekonomiskās izaugsmes bremzēšanos pasaulē, īpaši eirozonā," norāda finanšu ministrs Jānis Reirs.

Būtiskāko devumu Latvijas ekonomikas izaugsmē pērn nodrošināja investīciju un būvniecības nozares straujais pieaugums. Līdz ar spēcīgi pieaugušajiem Eiropas Savienības fondu investīciju apjomiem, kā arī augot privāto investīciju aktivitātei, tai skaitā vairākos lielos tirdzniecības objektos kā IKEA un Akropole, kopējā bruto pamatkapitāla veidošana pērn augusi par 16,4%, bet pievienotā vērtība būvniecības nozarē palielinājusies par 21,9%.

No nozarēm otrs lielākais devums ekonomikas izaugsmē bijis informācijas un komunikācijas pakalpojumiem, kas gadā kopumā sasnieguši 13,0% pieaugumu. Lai gan šī nozare starp straujāk augošajām bijusi jau vairākus gadus, tik spēcīgs kāpums, īpaši gada pēdējos ceturkšņos tomēr ir pat nedaudz negaidīts. Veiksmīgāk nekā sākotnēji sagaidīts un kā lika domāt Krievijas kravu pārorientācijas plāni, 2018. gadā attīstījusies arī transporta nozare, kas ar 5,3% pieaugumu bijusi trešā lielākā ekonomiskās izaugsmes nodrošinātāja. Pēc neveiksmīgā gada sākuma jau no gada vidus sāka būtiski palielināties Krievijas kravu, pirmkārt, ogļu tranzīts caur Latvijas ostām. Veiksmīgi darbojās arī lidosta Rīga, strauji audzējot pasažieru skaitu. Ļoti veiksmīgs 2018. gads bijis mežsaimniecības un mežizstrādes nozarei, kas sasniegusi 21% kāpumu, kamēr lauksaimniecības nozarē zemās graudu ražas dēļ piedzīvots 12% kritums salīdzinājumā ar 2017. gadu.

Atšķirībā no iepriekšējā gada pērn mazāka loma ekonomikas izaugsmē bijusi apstrādes rūpniecības un tirdzniecības nozarēm. Apstrādes rūpniecība pēc 2017. gadā sasniegtā 8,0% kāpuma pērn uzrādījusi nedaudz pieticīgāku sniegumu, palielinoties vien par 2,7%. Tas saskan ar situāciju Latvijas ārējos tirgos, kur globālā ekonomikas izaugsme vairs nav tik strauja, kāda tā bija 2017. gadā, un 2018. gada laikā arvien palēninājusies. No lielākajām apstrādes rūpniecības nozarēm lielākie pieaugumi pērn bijuši koksnes un koka izstrādājumu ražošanā, kā arī gatavo metālizstrādājumu ražošanā un datoru un elektronisko iekārtu ražošanā – par 5%, bet pārtikas produktu ražošana samazinājusies par 3%. Savukārt tirdzniecības nozarē 2018. gadā fiksēts tikai 2,1% pieaugums.

Turpinot samazināties nerezidentu apkalpošanai banku sektorā, finanšu un apdrošināšanas nozare 2018. gadā samazinājās par 7,3%. Arī šis rezultāts uzskatāms par labāku, nekā tika sagaidīts gada sākumā, aktualizējoties problēmām ABLV bankā, un finanšu nozares kritums bijis mazāks nekā 2017. gadā, kad bija piedzīvota 18,9% lejupslīde.

No izlietojuma puses līdzās investīciju straujam kāpumam 2018. gadā izaugsmi turpināja pozitīvi ietekmēt spēcīgais privātā patēriņa pieaugums – par 4,5% salīdzinājumā ar 2017. gadu, ko veicināja spēcīgais darba samaksas kāpums un bezdarba samazināšanās. Tajā pašā laikā eksporta pieaugums, tai skaitā arī vairāku vienreizēju faktoru kā zemās graudu ražas ietekmē, pērn bijis visai vājš, salīdzinājumā ar 2017. gadu palielinoties tikai par 1,4%, un arī šogad būtiskāka loma ekonomikas izaugsmē būs iekšzemes pieprasījumam, nevis eksportam.

Jau vairāk nekā pusgadu pasaules ekonomikas izaugsmes prognozes ir tikušas pastāvīgi pazeminātas, ko nosaka tādi faktori kā

augošās protekcionisma tendences un jau ieviestās tirdzniecības sankcijas, neskaidrības par Lielbritānijas izstāšanās procesu no Eiropas Savienības, Vācijas ekonomiskās izaugsmes palēnināšanās, finanšu risku pieaugums Itālijā un Ķīnas izaugsmes palēnināšanās. No Latvijas iekšējiem riskiem jānorāda uz situāciju darba tirgū, kur vienlaikus ar augošo pieprasījumu samazinās darbaspējas vecuma iedzīvotāju skaits, un līdz šim nepietiekamajām investīcijām ražojošajās nozarēs. Tāpat arī finanšu pakalpojumu un tranzīta nozarēs šogad vairs nav pamata rēķināties ar neprognozēti labu sniegumu.

Pēc pašreiz aktuālajām Finanšu ministrijas prognozēm IKP 2019. gadā palielināsies par 3,2%. Investīciju pieauguma tempiem kļūstot nedaudz zemākiem, lai gan joprojām uzrādot visai spēcīgu pieaugumu tuvu pie 7%, par galveno ekonomiskās izaugsmes dzinējspēku izvirzīsies privātais patēriņš, ko veicinās spēcīgi augošie iedzīvotāju ienākumi, kā arī bezdarba kritums un augošā nodarbinātība. Eksporta pieauguma tempi savukārt sagaidāmi salīdzinoši mēreni ap 3% apmērā, ko noteiks ekonomiskās izaugsmes palēnināšanās pasaulē un Latvijas ārējās tirdzniecības partnervalstīs. Par lēnākiem izaugsmes tempiem signalizē arī jaunākie patērētāju un uzņēmēju konfidences rādītāji, kur februārī ESI indekss ir pazeminājies gan Latvijā, gan Eiropas Savienībā kopumā, kur tas jau vairāk nekā gadu uzrāda lejupslidošu tendenci.

<https://www.fm.gov.lv/lv/fm-ekonomikas-izaugsme-2018-gada-sasniedz-48-straujako-kapumu-septinu-gadu-laika>